

De betroede talenter [Matt. 25, 14-30](#)
Øivind Andersen - "Sæden er Guds ord"

Næppe er nogle af Jesu lignelser blevet så lidt forstået og så misbrugt som denne lignelse. Den er blevet brugt til at tale om alle ting i menneskelivet. Det kommer af, at man ikke er opmærksom på sammenhængen, som den står i. Man er ikke opmærksom på, hvem det er, Jesus egentlig taler til, og hvad han egentlig taler om. Vor første opgave er netop at prøve at se lidt på dette.

Det afsnit af Mattæus-Evangeliet som denne lignelse er taget fra ([24,1-25,46](#)) er Jesu sidste undervisning af sine disciple, før han drager ind i Jerusalem for sidste gang for at lide og dø og fuldføre frelsen. Han taler om Jerusalems ødelæggelse og om de sidste ting. Han taler om de begivenheder, som går forud for de sidste ting. Han taler om sin genkomst og afslutter kapitel 24 med at tale om at våge og bede og tyde de sidste tiders tegn. Derefter går han i kap. 25 over til først at tale om de kristnes hjerteforhold i lignelsen om de ti brudejomfruer, og så i vort afsnit vers 14-30 taler han om den rette måde at vente hans genkomst på.

Lignelsen om de betroede talenter er altså Jesu tale til sine troende om den rette måde at vente hans komme på. Jesus sammenligner sig med en mand, som vil drage udenlands, og derfor kaldte han sine tjenere til sig og overgav dem sin ejendom til forvaltning. Og han havde en ganske bestemt hensigt med det: Han ville høste, hvor han ikke havde sået og samle, hvor han ikke havde spredt, når han kom tilbage. Hans tjenere skulle så og sprede der.

Da Jesus var her på jorden, var hans gerning nøje knyttet til Israel. Jeg er ikke udsendt til andre end de fortabte får af Israels hus, sagde han til den kananæiske kvinde ([Matt. 15](#)). Men Jesus lovede, at det skulle blive anderledes, efter at han var blevet ophøjet fra jorden, det vil sige korsfæstet, efter at frelsen var fuldbragt. Da skulle han drage alle til sig ([Joh. 12](#)).

Jesus såede for eksempel ikke i Danmark, i Tanzania, i Etiopien, i Suriname eller andre steder, mens han var her på jorden. Men når han kommer igen, vil han høste og samle på alle disse og alle andre steder. Jesus vil netop høste der, hvor han ikke har sået og samle der, hvor han ikke har spredt. Det er vor opgave som Jesu disciple at gøre dette, og Jesus har givet os den kapital, som forrenter og udbreder Guds rige her i verden.

Talenterne er ikke billede på *naturgaver*: Evner, anlæg, medfødte forudsætninger på forskellige måder osv. De er heller ikke billede på *nådegaver*: arbejdsudrustning, som Gud giver til troende mennesker. Det er ganske sikkert, at vi som kristne skal stå i Herrens tjeneste både med vore naturgaver og vore nådegaver. Men disse *natur- og nådegaver* er ikke *driftkapitalen* i Guds rige - for at blive i billedet.

I lignelsen hedder det, at Herren betroede sine tjenere sin formue. Det er netop billedet på, hvad Jesus har gjort over for sine troende. Han har netop overgivet os sin formue til forvaltning. I sin ypperstepræstelige bøn i [Joh. 17,22](#) siger Jesus: "*Og den herlighed, du har givet mig, den har jeg givet dem.*" Apostelen Johannes vidner og siger: "*Vi så hans herlighed, en herlighed, som den enbårne Søn har den fra Faderen*" ([Joh. 1,14](#)). Jesus har givet os sit eget ord, og i dette ord har han givet os sig selv med hele sin herlighed. Vi har fået Jesu barnekår, Jesu arveret, Jesu adgang til Faderen: bønnen i Jesu navn og meget andet. Vi er blevet Guds arvinger og Jesu Kristi medarvinger, vi, som tror på ham ([Rom. 8,17](#)).

Vi har i sandhed fået noget, som ingen andre mennesker på jorden har fået. Derfor er talenterne netop et billede på det, som kristne ejer, og som ingen andre mennesker ejer. Men samtidig er de også et billede på det, som udbreder Guds rige, og som de kristne er ansvarlige for bliver udbredt med tanke på Jesu genkomst.

Vi kan også belyse dette med andre ord af Jesus. I sin ypperstepræstelige bøn siger Jesus til Faderen om sine disciple: "*Jeg har givet dem dit ord; og verden har hadet dem, fordi de ikke er af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Jeg beder ikke om, at du vil tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde*" ([Joh. 17, 14-15](#)). Videre siger han i den samme bøn til sin Far i

Himmelen: *"Ligesom du har sendt mig til verden, således har jeg også sendt dem til verden"* (Joh. 17, 18). Videre ser vi i Joh. 17,20, at det er ved dette budskab, som Gud har givet, at Guds rige udbreder sig: *"Ikke alene for disse beder jeg, men også for dem, som ved deres Ord kommer til tro på mig."*

Det samme går igen i alt det, som Jesus siger til sine disciple efter opstandelsen, men det vil føre for vidt at skulle pege på det alt sammen.

De, som tror på Jesus, står retfærdiggjort over for Gud ved det ord, som Jesus har talt til dem (Joh. 15,3). Ved dette ord er vi, som tror, frelst og har evigt liv og barneret hos Gud. Vi er alle Guds børn ved troen på Jesus Kristus, som det hedder i slutningen af det 3. kap. i Galaterbrevet.

Dette betyder, at alle kristne er lige meget frelst. Det er underligt at tænke på, men det er sandt ud fra Guds ord. Vi har den samme retfærdighed for Gud, som Paulus og Johannes havde. Med alle vore skrøbeligheder er vi hellige og ulastelige og ustraffelige for Guds åsyn på grund af Jesu Kristi soning for vore synder. Dette er altså ens hos alle kristne.

Hvad betyder det da, at en har fået fem talenter, en anden to og atter en anden én talent?

Selv om vi som kristne ejer den samme frelse og den samme retfærdighed for Gud, har vi ikke det samme lys over den frelse, som vi ejer. Vi har som kristne ikke fået lige meget at forvalte. Vi kan for eksempel uden videre indrømme, at Johannes og Paulus havde et langt større lys over frelsen, end vi har.

Om dette bliver det ofte sagt, at nogle har fået meget, og andre har fået lidt. Men det er en farlig måde at se det på, og det passer slet ikke til denne lignelse. Den, der har fået mindst, har fået én talent. Skal vi se dette under en jordisk synsvinkel, må vi sige, at den, som har fået mindst alligevel har fået en stor formue. Én talent i sølv svarer til det, et menneske med en almindelig årsløn kunne tjene i løbet af 20 år. Det er en formue. Var det én talent i guld, repræsenterede det en svimlende formue. Den, som har fået mindst, har altså fået en formue. Det mindste, en kristen ved, er dette: Jesus døde for mig. Jesus har sonet mine synder. Er det ikke en stor formue sammenlignet med dem, som ikke ved noget om dette?

Skal vi se dette ud fra et himmelsk synspunkt, må vi sige, at selv den, som har fået mest, har fået lidt i sammenligning med det, han får at se, når han kommer ind i det fuldkomne Guds rige. Derfor kan Jesus sige til ham med de fem talenter: *"Vel, du gode og tro tjener, du har været tro over lidt, jeg vil sætte dig over meget; gå ind til din herres glæde"* (Matt. 25,21). Der er stor forskel på det lys, vi som kristne har i Guds ord, men vi har alle del i en rigdom og i en "formue", som ingen andre mennesker har end dem, som ejer evangeliet og kender Jesus.

Den, som havde fået de fem talenter, gik straks bort og købslog med dem og tjente fem talenter til. I grundteksten er her brugt et ejendommeligt udtryk: Han gik bort og satte de fem talenter til at arbejde. Det er ikke vor præstation, men Guds eget ord, som gør værket i Guds rige. På samme måde var det med ham med de to talenter. Talenterne arbejdede, og resultatet udeblev ikke. Da deres herre kom tilbage og holdt regnskab med dem, viste det sig, at resultaterne svarede til det, som de havde fået, og da er det, deres herre siger til dem: *"Vel, du gode og tro tjener, du har været tro over lidt, jeg vil sætte dig over meget; gå ind til din herres glæde."*

En kristen, som er tro i sin gerning for Jesus, synes nok ofte selv, at det bliver lidt småt med det, han får lov at udrette. Men det er alligevel meget større, end han selv tror! Guds ord bærer altid frugt, og det udbreder sig oftest, hvor man mindst skulle forvente det. Et eneste lille ord sagt i det rette øjeblik, har mange gange frelst et menneske, og dette menneske er igen blevet redskab til mange andre menneskers frelse. Mangen et ungt menneske har følt, at Herren kaldte dem til at blive missionær, og de tog imod kaldet. Selv syntes de, at de ikke havde noget at rejse ud med; men de rejste i Jesu navn. Resultatet blev ofte storslået. Men selv syntes de nok ofte, at det kun blev så ganske lidt, de kunne udrette. Men Guds ord, så sandt det er Herrens eget ord, vi bærer frem, vender ikke tomt tilbage. Så sandt det er det ord, som er gået ud af Guds mund, og ikke vore egne tanker, vi forkynder, så vender det ikke tomt tilbage, men udfører lykkeligtvis det, som Gud har sendt sit ord til udføre. På den store dag, når regnskabet skal gøres op, kommer det til at vise sig, at den sæd,

som Herren har givet os at så, har været kraftig og har båret frugt!

Men der er et alvorligt ord i denne lignelse. To gange står der: "Men". Begge gange gælder det ham, som har fået én talent. Han gik ikke hen og købslog med den talent, han havde fået. Han var meget ængstelig for at miste den og var meget omhyggelig med at passe på den, så han kunne levere den tilbage til sin herre, når han kom igen. Han gik bort og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. Det gjorde man i Østen og Mellemøsten før i tiden, og mange steder gør de det stadig væk. Ligesom folk under vore forhold går til en bank og lejer en sikkerhedsboks for at passe på det, som de har af værdier, så fandt de sig et hemmeligt sted ude på marken, hvor de gravede det ned, som de skulle tage vare på, på et sted, som ingen andre kendte. De lagde det, som skulle opbevares, ind i et materiale, som kunne tåle at ligge i jorden. Så kunne det blive liggende der i årevis, og de kunne finde det igen, uden at det havde ændret sin værdi. Dette gjorde han med den ene talent.

Hvad er det egentlig et billede på? Det er et billede på kristne mennesker, som er bange for at miste deres kristendom. De vil passe godt på den. De vil træde frem som kristne den dag, Jesus kommer igen; men de vil ikke ofre noget, lide noget eller tåle fordømmelser og alle vanskeligheder for evangeliets skyld! De vil ikke gøre noget, for at ordet om Jesus kan blive bragt videre.

Herren fælder dommen over denne tjener og siger til ham: *"Du dårlige og dovne tjener, du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke såede, og samler, hvor jeg ikke spredte."* Han havde ingen undskyldning for ikke at have gjort noget, for at denne talent skulle give et afkast. Og så nævner Jesus noget i denne sammenhæng, der er ganske ejendommeligt: *"Så burde du jo have anbragt mine penge hos vekseljerne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom hjem."* Hvad kan det være et billede på? Dette med vekseljerne?

Egentlig er vekseljerne vore missionærer og forkyndere. Hvis man ikke selv kan gøre meget hverken for at forkynde Guds ord, undervise eller på anden måde direkte udbrede det, så er der brug for nogen til at underholde dem, der bogstavelig talt er vore vekseljere i Guds rige. Jesus taler endog om, at vi ved hjælp af den uretfærdige mammon - pengene - kan skaffe os venner, som tager imod os, når vi kommer derhen. Vi kan bruge vore penge, sådan at mennesker bliver frelst på grund af, at vi understøtter dem, der bringer Guds ord videre ud i verden til menneskers frelse.

Det gik galt for ham med den ene talent. Han havde passet godt på den, og han kunne levere den tilbage til sin herre, da han kom igen. Men alligevel gik det galt for ham. Det går galt for dem, som bare er optaget af at bevare deres egen kristendom! Den, som ikke vil gøre noget, ofre eller lide noget, for at andre skal blive frelst, han er ikke i stand til at blive bevaret som kristen. Skal vi selv blive bevaret i troen på Jesus, er vi nødt til at gøre noget for at føre andre til Jesus!

Som konklusion på denne lignelse: Hvorfor lever vi her i verden som kristne?

Det er ikke for at modnes til Himmelen. For fra første øjeblik, vi tog imod Jesus, var vi modne til Himmelen. Ligesom røveren på korset gik med Jesus ind i Paradis fra det øjeblik, han havde vendt sig til ham. Hvis vi får lov at leve til Jesus kommer igen, og vi bliver helliggjorte, har vi intet andet at gå ind i Guds rige med end det, som røveren på korset gik ind i Himmelen med. Vi er modne for Himmelen fra første øjeblik, vi er frelst. Det er ikke derfor, vi lever som kristne.

Men vi kan jo forestille os, hvorledes det var gået, hvis Jesus havde taget sine disciple med sig ind i Himmelen, så snart frelsen var fuldført. Da var der ikke blevet frelst flere mennesker. Derfor er det, Jesus siger til dem: *"Ligesom Faderen har udsendt mig, således sender jeg også jer"* (Joh. 20,21; smlg. 17,18). Jesus behøver nogle her i verden, som kan bringe ordet om ham ud til menneskene, således at Jesus kan se frugten af sit fuldbragte værk på Golgata.

Vi lever som kristne her i verden, for at Jesus skal se frugt af sit fuldkomne værk! Den kristen, som har denne indstilling, kan med glæde vente på Jesu komme!